

ทัศนคติทางภาษาของวัยรุ่นไทยที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยกลาง และผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสาน อำนาจ ปักสาสุข*

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติทางภาษาของวัยรุ่นไทยที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยกลางและผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสาน กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 30 คน แบ่งเป็นเพศชาย 15 คน เพศหญิง 15 คน โดยใช้เครื่องมือ “Matched-guise technique” หรือเทคนิคการพรางเสียงคู่ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อผู้พูดภาษาไทยกลางและผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสานในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละคุณลักษณะพบว่าคุณลักษณะที่ผู้พูดภาษาไทยกลางได้รับการประเมินสูงกว่าภาษาไทยถิ่นอีสานส่วนใหญ่เป็นคุณลักษณะด้านความรู้และสถานภาพ ในขณะที่คุณลักษณะที่ผู้พูดภาษาไทยกลางได้รับการประเมินต่ำกว่าภาษาไทยถิ่นอีสานจะเป็นคุณลักษณะด้านจริยธรรม

คำสำคัญ: ทัศนคติทางภาษา, ภาษาไทยกลาง, ภาษาไทยถิ่นอีสาน, เทคนิคการพรางเสียงคู่

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทยและภาษาวัฒนธรรมตะวันออก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Language Attitude of Thai Adolescents towards Central Thai and Northeastern Thai Speakers

Amnat Paksasuk*

Abstract

This article aims to study Thai adolescents' attitude towards Central Thai and Northeastern Thai speakers. The samples were 30 first-year students who were studying in the faculty of Liberal Arts, Thammasat University in equal numbers: 15 males and 15 females. The attitudes were collected by matched-guise technique. The result revealed that the informants had average attitudes towards Central Thai and Northeastern Thai speakers. Considering various aspects, they perceived Central Thai speakers as having better qualities than Northeastern Thai speakers in terms of knowledge and social status. However, Northeastern Thai speakers were perceived as being better than Central Thai speakers in ethics.

Keywords: Language attitude, Central Thai, Northeastern Thai dialect, Matched-guise technique

* Assistant Professor, Faculty of Liberal Arts, Thammasat University

ทัศนคติทางภาษาของวัยรุ่นไทยที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยกลาง และผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสาน อำนาจ ปักสาสุข*

บทนำ

ภาษานอกจากจะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และความต้องการของมนุษย์แล้ว ยังเป็นสิ่งสำคัญในการแสดง ให้เห็นภูมิหลังทางวัฒนธรรม ลักษณะอุปนิสัย เชื้อชาติ และเผ่าพันธุ์ของผู้พูด ภาษานั้นๆ นอกจากนี้ภาษายังสามารถบอกทัศนคติของบุคคลต่างๆ ในสังคม ได้อีกด้วย

การศึกษาทัศนคติทางภาษาของบุคคลกลุ่มหนึ่งๆ สามารถทำได้โดย การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์ ทั้งนี้การศึกษา ทัศนคติทางภาษาโดยใช้แบบสอบถามนั้นมีวิธีการหนึ่งที่เรียกว่า “Matched-guise technique” หรือ “เทคนิคการพรางเสียงคู่”

Matched-guise technique หรือเทคนิคการพรางเสียงคู่เป็นเครื่องมือ การศึกษาทัศนคติทางภาษาที่วอลเลส แลมเบิร์ต (Wallace Lambert, 1972) และเพื่อนร่วมงานนำมาใช้เป็นครั้งแรก โดยเป็นการศึกษาทัศนคติของ นักศึกษามหาวิทยาลัยแมคกิลล์ (McGill) ประเทศแคนาดาจำนวน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนักศึกษาที่มีเชื้อสายอังกฤษกับกลุ่มนักศึกษาที่มีเชื้อสายฝรั่งเศส

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทยและภาษาวัฒนธรรมตะวันออก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิธีการใช้ Matched-guise technique หรือเทคนิคการพรางเสียง
คู่ของแลมเบิร์ต คือ ให้กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 2 กลุ่ม ฟังเสียงพูดสั้นๆ
จากแถบบันทึกเสียง ซึ่งเป็นเสียงพูดของคนคนเดียวที่พูดเรื่องเดียวกัน 2 ภาษา
คือภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส โดยกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ได้ฟังเสียง
นี้จะไม่ทราบว่าเสียงที่ได้ยินเป็นเสียงพูดจากบุคคลคนเดียว ทั้งนี้ในขณะที่
ฟังเสียงพูดแต่ละภาษา ให้กลุ่มตัวอย่างประชากรจินตนาการว่าผู้พูดน่าจะมี
บุคลิกลักษณะ อุปนิสัยใจคอ และฐานะทางสังคมอย่างไร

ผลการศึกษาของแลมเบิร์ตในครั้งนั้นพบว่า กลุ่มผู้ตอบที่มีเชื้อสาย
อังกฤษประเมินเสียงพูดภาษาอังกฤษสูงกว่าเสียงพูดภาษาฝรั่งเศสในเกือบ
ทุกเรื่อง ส่วนผู้ตอบที่มีเชื้อสายฝรั่งเศสนอกจากจะประเมินเสียงพูดภาษา
อังกฤษสูงกว่าเสียงพูดภาษาฝรั่งเศสแล้ว ยังประเมินเสียงพูดภาษาฝรั่งเศส
ต่ำกว่าที่ผู้ตอบที่มีเชื้อสายอังกฤษประเมินเสียงพูดภาษาฝรั่งเศสอีกด้วย

การศึกษาของแลมเบิร์ตสรุปได้ว่ากลุ่มบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ
และสังคมสูงกว่าจะได้รับการประเมินสูงกว่ากลุ่มบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ
และสังคมต่ำกว่า ทั้งนี้การศึกษาทัศนคติทางภาษาโดยใช้ Matched-guise
technique หรือเทคนิคการพรางเสียงคู่นี้ถือเป็นการศึกษาทัศนคติที่ให้ผล
น่าเชื่อถือ เพราะสามารถให้ผู้ตอบแสดงทัศนคติที่แท้จริงออกมาได้ทันที

อนึ่ง ปัจจุบันวัยรุ่นไทยมีการใช้ภาษาถิ่นน้อยลง โดยวัยรุ่นไทยที่อยู่
ในภูมิภาคต่างๆ เมื่อต้องมาศึกษาเล่าเรียนในกรุงเทพมหานครก็ไม่นิยมใช้
ภาษาถิ่นของตน แต่หันมาใช้ภาษากลางในการสื่อสาร เนื่องจากเป็นภาษา
ที่ใช้ในการเรียนการสอน นอกจากนี้บางคนยังมีความคิดว่าหากใช้ภาษาถิ่น
ของตนอาจถูกล้อเลียนและถูกมองว่าเป็นคนบ้านนอก

คนไทยอีสานเป็นคนกลุ่มหนึ่งที่มักจะถูกดูถูกเหยียดหยาม โดย
คนในสังคมมีทัศนคติต่อคนไทยอีสานว่าเป็นคนยากจนและเป็นคนบ้านนอก
(ยูทากะ โทมิโอกะ, 2552: 1) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภาคอีสานมีสภาพเป็น

สังคมเกษตรกรรม ประชากรมีฐานะยากจนเมื่อเปรียบเทียบกับภาคอื่นของประเทศ การดำรงชีวิตขั้นพื้นฐานยังมีปัญหาการขาดแคลนสาธารณูปโภคและการศึกษา (สุเมธ แก่นมณี และคณะ, 2546: 27) คนอีสานจึงเดินทางมาใช้แรงงานและหางานทำในกรุงเทพมหานคร

นอกจากนี้ภาพของคนไทยอีสานที่นำเสนอผ่านสื่อต่างๆ ก็ตอกย้ำทัศนคติที่มีต่อคนไทยอีสานดังกล่าวยิ่งด้วย กล่าวคือภาพของคนอีสานที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อต่างๆ มักคนเป็นยากจน เป็นกรรมกรใช้แรงงานที่สร้างปัญหาสังคม รวมถึงเป็นตัวตลก ดังที่ปรากฏผ่านข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ละครโทรทัศน์ และสื่อออนไลน์อื่นๆ

ที่ผ่านมามี Deeyoo Palikupt (1983) ได้ศึกษาทัศนคติของคนไทยที่มีต่อภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นอีสานด้วยวิธี “Matched-guise technique” โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นนักศึกษาปีที่ 1 มหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่าประชากรกลุ่มภาษาไทยกลางประเมินผู้พูดเมื่อพูดภาษาไทยกลางและพูดภาษาไทยถิ่นอีสานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยประเมินให้ผู้พูดเมื่อพูดภาษาไทยกลางสูงกว่าเมื่อพูดภาษาไทยถิ่นอีสานในเกือบทุกบุคลิกลักษณะ ยกเว้นเรื่องความขยัน ความมีน้ำใจ และความซื่อสัตย์

ส่วนตัวอย่างประชากรกลุ่มภาษาไทยถิ่นอีสานประเมินผู้พูดเมื่อพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นอีสานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน โดยประเมินให้ผู้พูดเมื่อพูดภาษาไทยถิ่นอีสานสูงกว่าเมื่อพูดภาษาไทยกลาง ยกเว้นเรื่องรูปร่างหน้าตา สถิติปัญญา ฐานะทางการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และฐานะทางสังคม

นอกจากนี้พุทธะ โทมิโอกะ (2552) ได้ศึกษาทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาของคนไทยอีสานที่มีอายุต่างกัน โดยเก็บข้อมูลแบบสอบถาม

จากกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นคนไทยอีสาน 3 กลุ่มอายุ ผลการศึกษาพบว่า คนไทยอีสานทุกกลุ่มมีทัศนคติทางบวกต่อภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาไทยมาตรฐาน แต่กลุ่มอายุน้อยมีทัศนคติทางบวกต่อภาษาไทยมาตรฐานมากกว่าภาษาไทยถิ่นอีสาน และกลุ่มอายุมากมีทัศนคติทางบวกต่อภาษาไทยถิ่นอีสานมากกว่าภาษาไทยมาตรฐาน

จากที่กล่าวมา แม้ว่าจะมีการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติทางภาษาของภาษาไทยอีสานอยู่บ้าง แต่ก็เป็นการศึกษาเมื่อหลายปีที่ผ่านมา ประกอบกับในปัจจุบันมีการให้ความสนใจและความสำคัญกับการศึกษาภาษาถิ่นมากขึ้น ราชบัณฑิตยสถานเองก็มีการจัดทำนโยบายภาษาแห่งชาติ เพื่อทำนุบำรุงและส่งเสริมภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติ และภาษาท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วยภาษาตระกูลไทและภาษาตระกูลอื่นๆ (นิตยา กาญจนวรรณ, 2557: 2-3) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่าคนไทยในปัจจุบันมีทัศนคติต่อผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสานอย่างไร โดยการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาทัศนคติทางภาษาของวัยรุ่นไทยซึ่งเป็นตัวแทนของคนรุ่นใหม่ที่มีต่อภาษาไทยถิ่นอีสานเปรียบเทียบกับภาษาไทยกลาง โดยใช้ matched-guise technique หรือเทคนิคการพรางเสียงคู่มาเป็นเครื่องมือในการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาทัศนคติทางภาษาของวัยรุ่นไทยที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยกลางและผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสาน

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาทัศนคติทางภาษาของวัยรุ่นไทยที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยกลางและผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสาน โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ปีการศึกษา 2559 ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน แบ่งเป็นเพศชาย 15 คน เพศหญิง 15 คน โดยใช้เครื่องมือ Matched-guise technique หรือเทคนิคการพรางเสียงคู่

วิธีดำเนินการศึกษา

1. ศึกษาเอกสารหนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องทัศนคติทางภาษา

2. เลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ปีการศึกษา 2559 ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน แบ่งเป็นเพศชาย 15 คน เพศหญิง 15 คน

3. คัดเลือกผู้พูดเพื่อใช้ในการบันทึกเสียงจำนวน 1 คน โดยพิจารณาจากการเป็นบุคคลทวิภาษาที่สามารถพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นอีสานได้

4. เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลซึ่งได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง Matched-guise technique หรือเทคนิคการพรางเสียงคู่ และแบบสอบถาม ซึ่งจะประเมินคุณลักษณะของผู้พูดจากเสียงที่ได้ยิน สำหรับคุณลักษณะที่นำมาประเมินในการศึกษานี้มี 13 คุณลักษณะ ได้แก่ ความหน้าตาดี ความรับผิดชอบ ความประหยัด ความสุภาพ ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความฉลาด ความซื่อสัตย์ ระดับการศึกษา ความร่ำรวย ความมีน้ำใจ ความเป็นมิตร และระดับฐานะทางสังคม

5. เก็บข้อมูล โดยนำเครื่องมืออันได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง Matched-guise technique หรือเทคนิคการพรางเสียงคู่ และแบบสอบถามไปใช้เก็บข้อมูล ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยจะเปิดแถบบันทึกเสียงที่เตรียมไว้ให้กลุ่มตัวอย่างประชากรฟังทีละเสียง เริ่มจาก

เสียงภาษาไทยกลางและเสียงภาษาไทยถิ่นอีสาน กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ได้ฟังเสียงนี้จะไม่ทราบว่าเสียงที่ได้ยินเป็นเสียงพูดของบุคคลคนเดียวกัน เมื่อกลุ่มตัวอย่างประชากรได้ฟังเสียงแต่ละเสียงแล้วให้จินตนาการลักษณะและบุคลิกภาพของผู้พูดจากคุณลักษณะที่กำหนดให้ หลังจากนั้นให้ใส่เครื่องหมาย × ลงในช่องของแต่ละคุณลักษณะซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 5 ช่องเรียงตามลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อย ดังนี้

คุณลักษณะ	ความถี่ของแต่ละระดับคะแนน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ความหน้าตาดี	5	4	3	2	1
ความรับผิดชอบ	5	4	3	2	1
ความประหยัด	5	4	3	2	1
ความสุภาพ	5	4	3	2	1
ความขยันหมั่นเพียร	5	4	3	2	1
ความอดทน	5	4	3	2	1
ความฉลาด	5	4	3	2	1
ความซื่อสัตย์	5	4	3	2	1
ระดับการศึกษา	5	4	3	2	1
ความร่ำรวย	5	4	3	2	1
ความมีน้ำใจ	5	4	3	2	1
ความเป็นมิตร	5	4	3	2	1
ระดับฐานะทางสังคม	5	4	3	2	1

6. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทัศนคติของกลุ่มประชากรที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นอีสาน ทั้งนี้ค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัยคือค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean average: $\bar{x}$) ซึ่งมีคะแนนเต็ม 5 ระดับ โดยการแปลผลค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ ถือตามเกณฑ์ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายความว่า	มากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายความว่า	มาก
2.51 – 3.50	หมายความว่า	ปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายความว่า	น้อย
1.00 – 1.50	หมายความว่า	น้อยที่สุด

ผลการศึกษา

การประเมินทัศนคติทางภาษาของวัยรุ่นไทยที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยกลางและผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสานจากกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 30 คน แบ่งเป็นเพศชาย 15 คน เพศหญิง 15 คน โดยใช้เครื่องมือ Matched-guise technique เป็นดังนี้

1. ทัศนคติทางภาษาของวัยรุ่นไทยที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยกลาง

กลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 30 คน ที่เป็นตัวแทนของวัยรุ่นไทยประเมินทัศนคติทางภาษาที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยกลาง เป็นดังตาราง

ตารางที่ 1 ทักษะคติทางภาษาของวัยรุ่นไทยที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยกลาง

คุณลักษณะ	ค่าเฉลี่ย (x)	ระดับทัศนคติ
ความหน้าตาดี	3.37	ปานกลาง
ความรับผิดชอบ	3.30	ปานกลาง
ความประหยัด	3.13	ปานกลาง
ความสุภาพ	3.73	มาก
ความขยันหมั่นเพียร	3.40	ปานกลาง
ความอดทน	3.47	ปานกลาง
ความฉลาด	3.53	มาก
ความซื่อสัตย์	3.30	ปานกลาง
ระดับการศึกษา	3.60	มาก
ความร่ำรวย	3.53	มาก
ความมีน้ำใจ	3.33	ปานกลาง
ความเป็นมิตร	3.57	มาก
ระดับฐานะทางสังคม	3.60	มาก
รวม	3.45	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นตัวแทนของวัยรุ่นไทยในปัจจุบันมีทัศนคติต่อผู้พูดภาษาไทยกลางในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 3.45

หากพิจารณารายละเอียดแต่ละคุณลักษณะพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อผู้พูดภาษาไทยกลางแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับมากและระดับปานกลาง โดยคุณลักษณะของผู้พูดภาษาไทยกลางที่ได้รับการประเมินในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย เป็นดังนี้ ความสุภาพ ระดับการศึกษา ระดับฐานะทางสังคม ความเป็นมิตร ความฉลาด และความร่ำรวย โดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 3.73 3.60 3.60 3.57 3.53 และ 3.53 ตามลำดับ

คุณลักษณะของผู้พูดภาษาไทยกลางที่ได้รับการประเมินในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย เป็นดังนี้ ความอดทน ความขยันหมั่นเพียร ความหน้าตาดี ความมีน้ำใจ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความประหยัด โดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 3.47 3.40 3.37 3.33 3.30 3.30 และ 3.13 ตามลำดับ

2. ทัศนคติทางภาษาของวัยรุ่นไทยที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสาน

กลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 30 คน ที่เป็นตัวแทนของวัยรุ่นไทยประเมินทัศนคติทางภาษาที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสาน เป็นดังตาราง

ตารางที่ 2 ทศนคติทางภาษาของวัยรุ่นไทยที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสาน

คุณลักษณะ	ค่าเฉลี่ย (x)	ระดับทัศนคติ
ความหน้าตาดี	2.60	ปานกลาง
ความรับผิดชอบ	3.40	ปานกลาง
ความประหยัด	3.67	มาก
ความสุภาพ	3.57	มาก
ความขยันหมั่นเพียร	4.00	มาก
ความอดทน	3.97	มาก
ความฉลาด	3.17	ปานกลาง
ความซื่อสัตย์	3.70	มาก
ระดับการศึกษา	3.00	ปานกลาง
ความร่ำรวย	2.70	ปานกลาง
ความมีน้ำใจ	3.97	มาก
ความเป็นมิตร	4.00	มาก
ระดับฐานะทางสังคม	2.80	ปานกลาง
รวม	3.43	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นตัวแทนของวัยรุ่นไทยในปัจจุบันมีทัศนคติต่อผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสานในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 3.43

หากพิจารณารายละเอียดแต่ละคุณลักษณะพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสานแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับมากและระดับปานกลาง โดยคุณลักษณะของผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสานที่ได้รับการประเมินในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย เป็นดังนี้ ความขยันหมั่นเพียร ความเป็นมิตร ความอดทน ความมีน้ำใจ ความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความสุภาพ โดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 4.00 4.00 3.97 3.97 3.70 3.67 และ 3.57 ตามลำดับ

คุณลักษณะของผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสานที่ได้รับการประเมินในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย เป็นดังนี้ ความรับผิดชอบ ความฉลาด ระดับการศึกษา ระดับฐานะทางสังคม ความร่ำรวย และความหน้าตาดี โดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 3.40 3.17 3.00 2.80 2.70 และ 2.60 ตามลำดับ

3. เปรียบเทียบทัศนคติทางภาษาของวัยรุ่นไทยที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยกลางและผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสาน

หากพิจารณาเปรียบเทียบระดับทัศนคติทางภาษาของวัยรุ่นไทยที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นอีสานในแต่ละคุณลักษณะ ผลการศึกษาเป็นดังตาราง

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและระดับทัศนคติทางภาษาของ
วัยรุ่นไทยที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นอีสาน
ในแต่ละคุณลักษณะ

คุณลักษณะ	ค่าเฉลี่ย		ระดับทัศนคติ	
	ภาษาไทย กลาง	ภาษาไทย ถิ่นอีสาน	ภาษาไทย กลาง	ภาษาไทยถิ่น อีสาน
ความหน้าตาดี	3.37	2.60	ปานกลาง	ปานกลาง
ความรับผิดชอบ	3.30	3.40	ปานกลาง	ปานกลาง
ความประหยัด	3.13	3.67	ปานกลาง	มาก
ความสุภาพ	3.73	3.57	มาก	มาก
ความขยันหมั่นเพียร	3.40	4.00	ปานกลาง	มาก
ความอดทน	3.47	3.97	ปานกลาง	มาก
ความฉลาด	3.53	3.17	มาก	ปานกลาง
ความซื่อสัตย์	3.30	3.70	ปานกลาง	มาก
ระดับการศึกษา	3.60	3.00	มาก	ปานกลาง
ความร่ำรวย	3.53	2.70	มาก	ปานกลาง
ความมีน้ำใจ	3.33	3.97	ปานกลาง	มาก
ความเป็นมิตร	3.57	4.00	มาก	มาก
ระดับฐานะ ทางสังคม	3.60	2.80	มาก	ปานกลาง
รวม	3.45	3.43	ปานกลาง	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่าในภาพรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นตัวแทนของวัยรุ่นไทยในปัจจุบันมีทัศนคติต่อผู้พูดภาษาไทยกลางและผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสานอยู่ในระดับเดียวกัน คือ ระดับปานกลาง

หากพิจารณารายละเอียดแต่ละคุณลักษณะพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อผู้พูดภาษาไทยกลางและผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสานในแต่ละคุณลักษณะทั้งในระดับที่เหมือนกันและแตกต่างกัน คุณลักษณะของผู้พูดภาษาไทยกลางและผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสานที่ได้รับการประเมินในระดับที่เหมือนกัน แบ่งเป็นระดับมาก 2 คุณลักษณะ ได้แก่ ความสุภาพ และความเป็นมิตร และระดับปานกลาง 2 คุณลักษณะ ได้แก่ ความหน้าตาดี และความรับผิดชอบ

คุณลักษณะของผู้พูดภาษาไทยกลางและผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสานที่ได้รับการประเมินในระดับที่แตกต่างกัน แบ่งเป็นคุณลักษณะที่ผู้พูดภาษาไทยกลางได้รับการประเมินสูงกว่าผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสานมี 4 คุณลักษณะ ได้แก่ ความฉลาด ระดับการศึกษา ความร่ำรวย และระดับฐานะทางสังคม ส่วนคุณลักษณะที่ผู้พูดภาษาไทยกลางได้รับการประเมินต่ำกว่าผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสาน 5 คุณลักษณะ ได้แก่ ความประหยัด ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความซื่อสัตย์ และความมีน้ำใจ

หากพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติทางภาษาของวัยรุ่นที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นอีสานในแต่ละคุณลักษณะพบว่าคุณลักษณะที่ผู้พูดภาษาไทยกลางได้รับการประเมินสูงกว่าภาษาไทยถิ่นอีสานมี 6 คุณลักษณะ ได้แก่ ความหน้าตาดี ความสุภาพ ความฉลาด ระดับการศึกษา ความร่ำรวย และระดับฐานะทางสังคม ในขณะที่คุณลักษณะที่ผู้พูดภาษาไทยกลางได้รับการประเมินต่ำกว่าภาษาไทยถิ่นอีสาน มี 7 คุณลักษณะ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความประหยัด ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความมีน้ำใจ และความเป็นมิตร

อนึ่ง หากจัดประเภทของคุณลักษณะที่ใช้ในการประเมินออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านความรู้และสถานภาพ เช่น ความฉลาด ระดับการศึกษา ความร่ำรวย เป็นต้น กับด้านจริยธรรม เช่น ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์ เป็นต้น จะพบว่าผู้พูดภาษาไทยกลางจะได้รับการประเมินด้านความรู้และสถานภาพสูงกว่าด้านจริยธรรม ในขณะที่ผู้พูดภาษาไทยอีสานจะได้รับการประเมินด้านจริยธรรมสูงกว่าด้านความรู้และสถานภาพ

4. ความคิดเห็นเพิ่มเติมของวัยรุ่นไทยที่มีต่อการใช้ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ความไพเราะของภาษาเป็นสิ่งที่อาจส่งผลต่อความคิดและทัศนคติที่มีต่อผู้พูดภาษาใดภาษาหนึ่ง ทั้งนี้แม้ว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างประชากรจะประเมินคุณลักษณะผู้พูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นอีสานในระดับปานกลางเท่ากัน แต่กลุ่มตัวอย่างประชากรกลับประเมินว่าภาษาไทยกลางเป็นภาษาที่มีความไพเราะมากกว่า โดยประเมินให้ภาษาไทยกลางไพเราะกว่าจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 73.33 ในขณะที่ประเมินให้ภาษาไทยถิ่นอีสานไพเราะกว่าเพียง 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67

สาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างประชากรประเมินให้ภาษาไทยกลางไพเราะมากกว่าเป็นเพราะภาษาไทยกลางเป็นภาษาของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้อยู่ทุกวันในชีวิตประจำวัน ในขณะที่ภาษาไทยถิ่นอีสานนั้นกลุ่มตัวอย่างประชากรไม่เข้าใจความหมายจึงประเมินให้ไพเราะน้อยกว่า สาเหตุดังกล่าวอาจส่งผลต่อการประเมินทัศนคติที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยกลางและผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสาน โดยเฉพาะด้านความรู้และสถานภาพที่ผู้พูดภาษาไทยกลางได้รับการประเมินสูงกว่าผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสาน

อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นว่าการใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานนั้นแสดงให้เห็นตัวตน ความรักบ้านเกิด การอนุรักษ์ภาษาและ

วัฒนธรรม อันเป็นการแสดงทัศนคติทางบวกต่อภาษาไทยถิ่นอีสาน อีกทั้งยังเห็นว่าคนไทยอีสานควรพูดภาษาไทยถิ่นอีสานได้ โดยควรจัดให้มีการเรียนการสอนตั้งแต่ในระดับประถมศึกษา

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาทัศนคติทางภาษาของวัยรุ่นไทยที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยกลางและผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสานพบว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นตัวแทนของวัยรุ่นไทยในปัจจุบันมีทัศนคติต่อผู้พูดภาษาไทยกลางและผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสานในระดับเดียวกันคือระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังมีทัศนคติทางบวกต่อภาษาไทยถิ่นอีสานโดยเห็นว่าการพูดภาษาไทยถิ่นอีสานแสดงให้เห็นตัวตน ความรักบ้านเกิด การอนุรักษ์ภาษาและวัฒนธรรมของตน อีกทั้งคนไทยอีสานควรพูดภาษาถิ่นของตนได้ ทั้งนี้ควรจัดให้มีการเรียนการสอนภาษาไทยถิ่นตั้งแต่ในระดับประถมศึกษา

เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละคุณลักษณะพบว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรมีทัศนคติต่อผู้พูดภาษาไทยกลางและผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสานทั้งในระดับที่เหมือนกันและแตกต่างกัน คุณลักษณะของผู้พูดภาษาไทยกลางและผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสานที่ได้รับการประเมินในระดับที่เหมือนกัน ได้แก่ ความสุภาพ ความเป็นมิตร ความหน้าตาดี และความรับผิดชอบ

คุณลักษณะที่ผู้พูดภาษาไทยกลางได้รับการประเมินสูงกว่าผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสานมี 4 คุณลักษณะ ได้แก่ ความฉลาด ระดับการศึกษา ความร่ำรวย และระดับฐานะทางสังคม ส่วนคุณลักษณะที่ผู้พูดภาษาไทยกลางได้รับการประเมินต่ำกว่าผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสานมี 5 คุณลักษณะ ได้แก่ ความประหยัด ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความซื่อสัตย์ และความมีน้ำใจ

หากพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติทางภาษาของวัยรุ่นที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นอีสานในแต่ละคุณลักษณะพบว่า คุณลักษณะที่ผู้พูดภาษาไทยกลางได้รับการประเมินสูงกว่าภาษาไทยถิ่นอีสานส่วนใหญ่เป็นคุณลักษณะด้านความรู้และสถานภาพ ได้แก่ ความหน้าตาดี ความสุภาพ ความฉลาด ระดับการศึกษา ความร่ำรวย และระดับฐานะทางสังคม ในขณะที่คุณลักษณะที่ผู้พูดภาษาไทยกลางได้รับการประเมินต่ำกว่าภาษาไทยถิ่นอีสานจะเป็นคุณลักษณะด้านจริยธรรม ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความประหยัด ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความมีน้ำใจ และความเป็นมิตร

ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของดียู ปาลีคุปต์ (Deeyoo Palikupt, 1983) ที่พบว่า ผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสานจะได้รับการประเมินด้านจริยธรรมสูงกว่า และจะได้รับการประเมินด้านสถานภาพต่ำกว่าผู้พูดภาษาไทยกลาง แสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะด้านจริยธรรมเป็นลักษณะเด่นของผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสาน ในขณะที่ผู้พูดภาษาไทยกลางในประเทศไทยเป็นกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง กลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นกลุ่มผู้พูดภาษาไทยกลางจึงประเมินสถานภาพของผู้ที่พูดภาษาเดียวกับตนสูง

อนึ่ง แม้ว่าการศึกษาของดียู ปาลีคุปต์จะศึกษาไว้เมื่อหลายปีที่ผ่านมา แต่ผลการศึกษาก็ยังสอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้อันเป็นการตอกย้ำภาพของคนไทยอีสานที่มีคุณลักษณะด้านจริยธรรมที่โดดเด่น ทั้งความประหยัด ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความซื่อสัตย์ และความมีน้ำใจ

คุณลักษณะด้านจริยธรรมที่เป็นลักษณะเด่นของคนไทยอีสานดังที่กล่าวมานั้นอาจเป็นผลมาจากวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยอีสาน

ที่เรียบง่าย ไม่ต้องแก่งแย่งแข่งขัน มีความเกรงอกเกรงใจกัน สมาชิกในชุมชนให้ความสำคัญกับความเป็นมิตร มีความเอื้อเฟื้อ ซื่อสัตย์จริงใจต่อกันอย่างสังคมชนบท (สุพัตรา สุภาพ, 2546: 110) มีวัดเป็นสถานที่สำคัญในการประกอบกิจกรรมต่างๆ ทางศาสนา รวมทั้งให้การศึกษาและอบรมบ่มนิสัยแก่คนในชุมชน จึงทำให้คนไทยอีสานมีภาพของความซื่อสัตย์และความมีน้ำใจที่ชัดเจน

ด้านการประกอบอาชีพของคนอีสาน เนื่องจากภาคอีสานมีสภาพเป็นสังคมเกษตรกรรม แต่ลักษณะภูมิประเทศอาจไม่เอื้ออำนวยมากนัก คนอีสานจึงต้องมีความขยันหมั่นเพียร มีความอดทนในการประกอบอาชีพ ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก รวมถึงต้องใช้จ่ายอย่างประหยัด ความเป็นอยู่เรียบง่าย พึ่งพิงกับธรรมชาติ ลักษณะดังกล่าวทำให้คนไทยอีสานได้รับการประเมินว่ามีความประหยัด มีความขยันหมั่นเพียร และมีความอดทนสูง

ในทางกลับกัน แม้เวลาผ่านไปผู้พูดภาษาไทยกลางยังคงได้รับการประเมินด้านจริยธรรมต่ำกว่าผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสาน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้พูดภาษาไทยกลางอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครซึ่งมีลักษณะเป็นสังคมเมืองที่เป็นตัวแทนของความเจริญ และมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย เป็นศูนย์กลางทางการค้า เศรษฐกิจ และการศึกษา แต่สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้คนต้องใช้ชีวิตอย่างเร่งรีบ ขาดความอดทน ไม่รู้จักการรอคอย มีความวุ่นวาย มีปัญหาการแก่งแย่งแข่งขัน ผู้คนเอารัดเอาเปรียบเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการ ก่อให้เกิดปัญหาตามมามากมาย ทั้งปัญหาการลักทรัพย์ การฉ้อโกง และปัญหาอาชญากรรม ซึ่งปรากฏให้เห็นเป็นประจำทุกวันในข่าวตามสื่อต่างๆ สิ่งเหล่านี้ทำให้คุณลักษณะด้านจริยธรรมของผู้ที่พูดภาษาไทยกลางได้รับการประเมินต่ำกว่าผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสาน

ผลการศึกษาดังที่ได้กล่าวมานอกจากจะเป็นการตอบคำถามของ คนไทยอีสานที่มีลักษณะเด่นด้านจริยธรรมแล้ว ในขณะเดียวกันก็เป็นการ

ตอกย้ำภาพของคนไทยอีสานที่ยากจนขาดการศึกษา ความเป็นอยู่แออัดแอ้นแค้น สาเหตุที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็นเพราะปัญหาความยากจนในสังคมไทยส่วนใหญ่ ปรากฏในภาคอีสาน ทั้งนี้ภาคอีสานมีปัญหาความยากจนรุนแรง โดยในปี 2555 มีคนจนคิดเป็นร้อยละ 44.50 ของคนจนทั้งประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2557: 6)

นอกจากนี้จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2557: 6) ยังพบว่าร้อยละ 58.00 ของคนอีสานและคนเหนือที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มีการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า หรือไม่เคยเรียนหนังสือเลย ทำให้พัฒนาทักษะความรู้ในการประกอบอาชีพได้ยาก ดังนั้นอาชีพที่ทำได้ส่วนใหญ่จึงเป็นอาชีพขายแรงงานรับจ้างทั่วไป สิ่งนี้ทำให้คนอีสานถูกมองว่าไม่ได้รับการศึกษา และมีฐานะทางสังคมต่ำ

ภาพของผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสานและผู้พูดภาษาไทยกลางดังที่ได้กล่าวมาถูกนำเสนอผ่านสื่อต่างๆ อย่างซ้ำๆ และต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นข่าวหรือละครโทรทัศน์รวมถึงงานวรรณกรรมทั้งเรื่องสั้นและนวนิยายในลักษณะที่สะท้อนให้เห็นว่าคนไทยอีสานหรือผู้ที่ใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานมักเป็นคนซื่อสัตย์ มีน้ำใจ ทำงานด้วยความขยันบากบั่น เป็นคนสู้ชีวิต และอดทน แต่มักเป็นคนยากจนต่อสู้กับความลำบาก ไม่ทันคน และถูกเอารัดเอาเปรียบ ในขณะที่ผู้พูดภาษาไทยกลางใช้ชีวิตอยู่ในกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นสังคมเมือง ผู้คนใช้ชีวิตอย่างเร่งรีบ มีปัญหาการแก่งแย่งแข่งขัน ผู้คนเอารัดเอาเปรียบลักษณะดังกล่าวเป็นการผลิตซ้ำวาทกรรมของคนไทยอีสานหรือผู้ที่ใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานและคนไทยกรุงเทพที่ใช้ภาษาไทยกลางจนกลายเป็นภาพเหมารวม (Stereotype) ที่ฝังอยู่ในความคิดของคนไทย แม้เวลาผ่านไปภาพของคนไทยอีสานและคนไทยกรุงเทพก็ยังคงเป็นแบบเดิมไม่เปลี่ยนแปลงไป

อนึ่ง แม้ว่าวัยรุ่นไทยที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครจะมีความคิดวาทะภาษาไทยถิ่นอีสานแสดงให้เห็นตัวตน ความรักบ้านเกิด การอนุรักษ์ภาษา และวัฒนธรรมของชาวอีสาน แต่ในขณะเดียวกันก็มีทัศนคติต่อผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสานว่ามีสถานภาพต่ำกว่าผู้พูดภาษาไทยกลาง สิ่งนี้อาจส่งผลให้วัยรุ่นไทยถิ่นอีสานที่ต้องเดินทางมาศึกษาในกรุงเทพมหานครใช้ภาษาถิ่นน้อยลง โดยอาจใช้สื่อสารกันเองภายในกลุ่มและใช้ในสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการ ลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของยูทาโกะ โทมิโอกะ (2552) ที่พบว่าการใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานของวัยรุ่นไทยในปัจจุบันจะยังคงไม่สูญหายไป ยังคงมีแวดวงที่เลือกใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานอยู่ แต่อาจมีแวดวงที่เลือกใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานน้อยลง โดยส่วนใหญ่จะใช้ในสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาทัศนคติทางภาษาของวัยรุ่นไทยที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยกลางและผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสาน ซึ่งเก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่ใช้ภาษาไทยกลางที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครเท่านั้น ทั้งนี้ หากมีการศึกษาโดยเก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่ใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานแล้วนำมาเปรียบเทียบกันอาจทำให้เห็นภาพรวมของทัศนคติทางภาษาที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยกลางและผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสานที่ชัดเจนขึ้น
2. ในปัจจุบันภาษาเกาหลีและภาษาญี่ปุ่นกำลังได้รับความนิยมในสังคมไทย การศึกษาทัศนคติทางภาษาที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยและผู้พูดภาษาเกาหลีหรือผู้พูดภาษาญี่ปุ่นโดยใช้เครื่องมือ Matched-guise technique หรือเทคนิคการพรางเสียงคู่จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจศึกษา ซึ่งจะทำให้เห็นมุมมองและทัศนคติทางภาษาในอีกแง่มุมหนึ่ง

เอกสารอ้างอิง

- ดิษฐ์ ศรีนราวัฒน์. (2529). "ทัศนคติที่บอกได้จากภาษา." **วารสารธรรมศาสตร์**. 15 (2), 50-57.
- ธีระ รุ่งธีระ. (2550). "การศึกษาทัศนคติทางภาษาที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยและผู้พูดภาษาฝรั่งเศส." **วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร**. 27 (3), 184-211.
- นันทภา วชิรพิณพง. (2530). **การศึกษาทัศนคติทางภาษาที่มีต่อภาษาจีนและผู้พูดภาษาจีนในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิตยา กาญจนะวรรณ. (2557). "ความสำคัญของภาษาท้องถิ่น." **วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์**. 6 (1), 1-11.
- ประจักษ์ บุญอารีย์. (2544). **ธรรมชาติกับวิถีชีวิตชุมชนอีสาน**. สำนักศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ยูทากะ โทมิโอกะ. (2552). **ทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาของคนไทยอีสานที่มีอายุต่างกัน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนา จันทรเทวี. (2550). "ลมหายใจ...ภาษาถิ่น (อีสาน)." **วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์**. 24 (3), 13-24.
- ราตรี อันवारชร. (2549). "ภาษาถิ่น: วิถีเรียนรู้และรักษา." **วารสารวรรณวิทัศน์**. 6 (พฤศจิกายน), 217-230.
- ศศิธร ธาตุเหล็ก. (2541). **ทัศนคติของคนในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริรัตน์ ชูพันธ์ อรรถพลพิพัฒน์. (2556). "ทัศนคติของคนกะเหรี่ยงที่มีต่อภาษากะเหรี่ยงและภาษาไทย." **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี**. 5 (1), 137-162.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2557). **รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี 2555**. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุภัทรา สุภาพ. (2546). **ปัญหาสังคม**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุเมธ แก่นมณี และคณะ. (2546). **การพัฒนายุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย**. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ. (2549). “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์” ใน บานเย็น
อิมสำราญ (บรรณาธิการ). **ภาษาและวรรณกรรมกับสังคม** (น.115-133). ภาควิชา
ภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Deeyoo Palikupt. (1983). **Central Thai and Northeastern Thai: A Linguistic And Attitudinal
Study**. Ph.D. Dissertation of Texas at Austin.

Wallace E. Lambert. (1972). “Evaluational Reactions to Spoken Language.” in ed. Anwar
s. Dil. **Language, Psychology, and Culture** (pp.80-95). California: Stanford
University Press.